

Styrning av den operativa verksamheten (OPER)

15.10.2018

**RECEPTFÖRSKRIVNING AV LÄKEMEDEL FÖR LÄKEMEDELSBEHANDLINGSTIDEN SKA
BASERA SIG PÅ ETT TERAPEUTISKT BEHOV**

Bemyndigande

24 § 2 mom. (1229/2011) i lagen om elektroniska recept (61/2007),
sådant det lyder genom den lagändring som trädde i kraft 01.01.2011

Målgrupper

Aktörer som tillhandahåller privata och offentliga hälso- och
sjukvårdstjänster, tillverkare av patientdatasystem, apotek,
tillverkare av apotekens datasystem

Giltighetstid

Anvisningen träder ikraft 15.10.2018 och gäller tills vidare.

Styrning av den operativa verksamheten (OPER)

15.10.2018

RECEPTFÖRSKRIVNING AV LÄKEMEDEL FÖR LÄKEMEDELSBEHANDLINGSTIDEN SKA BASERA SIG PÅ ETT TERAPEUTISKT BEHOV

I denna anvisning beskrivs verksamhetsmodellen för förskrivning av elektroniska recept samt telefon- och pappersrecept för läkemedelsbehandlingstiden. Denna verksamhetsmodell baserar sig på social- och hälsovårdsministeriets gällande förordning om förskrivning av läkemedel¹ samt Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets föreskrift om expediering av läkemedel².

Bakgrund och grunder

Social- och hälsovårdsministeriets (SHM) förordning om förskrivning av läkemedel ändrades 1.1.2017. Giltighetstiden för recept förlängdes från ett till två år och läkemedelsförskrivaren ålades att ange den totala läkemedelsmängd som behövs för vården, och mängden ska anges på receptet i förpackningar eller som den totala läkemedelsmängden. I vissa situationer tilläts fortfarande att läkemedel förskrivs för läkemedelsbehandlingstiden.

Efter att giltighetstiden för recept förlängdes har förskrivningen av läkemedel för läkemedelsbehandlingstiden orsakat avsevärda tolkningsproblem bland patienter, läkare och apotek beträffande receptens giltighetstid och den läkemedelsmängd som får tas ut på receptet. När läkaren på receptet anger den totala läkemedelsmängden som "ett års dos", men receptet är i kraft två år, förblir det oklart för patienten och apoteket om läkemedlet måste hämtas ut under ett år eller får en mängd som motsvarar ett års läkemedel hämtas ut under receptets hela giltighetstid, dvs. två år. I oklara situationer är apoteket alltid skyldigt att kontrollera med den läkare som förskrivit läkemedlet vad han eller hon har avsett innan apoteket expedierar läkemedlet.

Elektroniska recept blev obligatoriska 1.1.2017, varefter alla receptförskrivningar har lagrats i Receptcentret, som hör till Kanta-tjänsterna. Under 2017 hade 17,4 % (5 461 992 st.) av alla recept som lagrats i Receptcentret, exklusive dosdispenseringsrecept, förskrivits för läkemedelsbehandlingstiden. Fram till slutet av juni 2018 var motsvarande procentandel 15,7 % (2 291 712 st.).

¹Social- och hälsovårdsministeriets förordning om förskrivning av läkemedel (1088/2010).

²Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets föreskrift 2/2016 om expediering av läkemedel.

Styrning av den operativa verksamheten (OPER)

15.10.2018

Förskrivning av läkemedel för läkemedelsbehandlingstiden

I enlighet med läkemedelsförskrivningsförordningen³ ska receptet företrädesvis förskrivas så att läkemedelsmängden anges i förpackningar eller som den totala läkemedelsmängden. Ett recept kan också förskrivas för läkemedelsbehandlingstiden, om det finns ett terapeutiskt behov av detta. Ett terapeutiskt behov kan motiveras till exempel om läkemedelsmängden inte kan uppskattas på förhand eftersom dosen varierar (till exempel insuliner och läkemedel som förhindrar blodets koagulation) eller det är fråga om ett läkemedel som expedieras till patienten i form av dosdispensering⁴.

Om ett läkemedel har förskrivits för den tid som läkemedelsbehandlingen pågår, ska i enlighet med Fimeas expedieringsföreskrift apoteket i samband med den första expedieringen beräkna den förskrivna totala läkemedelsmängden utifrån doseringsanvisningen som antecknats på receptet och skriva upp återstående mängd läkemedel i receptets data. Den återstående mängden kan då expedieras under receptets giltighetstid utifrån dessa data.

Förskrivning för läkemedelsbehandlingstiden begränsar inte receptets giltighetstid. Ett recept gäller i regel två år från den dag receptet förskrivits eller förnyats. HCl-läkemedelsrecept, recept för narkotiska läkemedel, pro auctore-recept och recept för läkemedel med specialtillstånd gäller dock endast ett år från den dag receptet förskrivits eller förnyats. Om läkaren vill begränsa ett recepts giltighetstid på ett sätt som avviker från detta, ska det göras genom att den sista giltighetsdagen för receptet antecknas på receptet.

Verksamhetsmodell inom hälso- och sjukvården:

1. Den totala mängden av ett läkemedelspreparat ska i första hand antecknas på receptet i mängder som motsvarar de saluförda förpackningsstorlekarna eller som den totala mängden läkemedel. Vid förskrivning på basis av det verksamma ämnen anges den totala läkemedelsmängden.
2. Recept som ska expedieras i form av dosdispensering förskrivas i första hand för viss tid.

³Social- och hälsovårdsministeriets förordning om förskrivning av läkemedel 1088/2010, 10 §, 5 mom.

⁴Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2016:1. Lääkkeiden potilaskohtaisen annosjakelun hyvät toimintatavat (Goda rutiner för dosdispensering av läkemedel till enskilda patienter).

Styrning av den operativa verksamheten (OPER)

15.10.2018

3. Om ett läkemedel av någon annan grundad anledning förskrivs för läkemedelsbehandlingstiden, måste man beakta receptens giltighetstider. Med recept som gäller två år förskrivs läkemedel för två år med beaktande av de begränsningar av recepts giltighetstid som gäller för vissa läkemedelspreparat, till exempel HCl-, narkotika och pro auctore-preparat samt preparat med specialtillstånd, där recepten gäller endast ett år.
4. Receptets giltighetstid begränsas vid behov genom att den sista giltighetsdagen skrivs in i det fält på receptet som är avsett för ändamålet.

Verksamhetsmodell på apoteken:

1. Om ett läkemedel har förskrivits för den tid som läkemedelsbehandlingen pågår, ska apoteket i samband med den första expedieringen beräkna den förskrivna totala läkemedelsmängden utifrån doseringsanvisningen som antecknats på receptet och skriva upp återstående mängd läkemedel i det elektroniska receptets data, antingen med siffror (exempelvis 200), som en beräkningsformel (exempelvis 2×100) eller i textform (exempelvis 4 fol + 5 ml).
2. Om ett läkemedel har förskrivits för den tid som läkemedelsbehandlingen pågår och den totala läkemedelsmängden inte går att beräkna, kan som återstående mängd läkemedel i det elektroniska receptets data antecknas receptets sista giltighetstid. Då ska apoteket följa upp att den totala mängden läkemedel som expedieras under receptets giltighetstid inte överskrider den totala mängden som beräknats utifrån den maximala doseringen i den godkända produktresumén eller i annat känt källmaterial, om inte receptet har försetts med anteckningen "Sic".
3. Om den totala mängden läkemedel som antecknats på receptet eller behandlingstiden är oklar, ska apoteket vara i kontakt med läkemedelsförskrivaren i syfte att utreda frågan innan läkemedlet expedieras.

Styrning av den operativa verksamheten (OPER)

15.10.2018

Underskrifter

Enhetens chef

Jarmo Kärki

Projektchef

Toni Relander

Distribution

Hälso- och sjukvårdsorganisationer och apotek, tillverkare av patientdatasystem och tillverkare av apotekens datasystem

För kännedom

SHM/Registratorskontoret
THL/TIPO/Pekka Kahri
Valvira/Registratorskontoret, Tarja Holi
Fimea/Registratorskontoret Anne Hirvonen och Päivi Ruokoniemi
Folkpensionsanstalten/ Pertti Nieminen
Finlands Kommunförbund rf/Registratorskontoret
Läkarföretagen rf/Ismo Partanen
Terveyspalvelualan Liitto ry/Jarno Talvitie
Finlands Läkarförbund rf/Kati Lehtonen, Heikki Pärnänen och Lauri Vuorenkoski
Finlands Tandläkarförbund rf/Matti Pöyry
Finlands Apotekareförbund rf / Charlotta Sandler
Universitets Apoteket
Östra Finlands universitets apotek